

Trybuna

WARSZAWA

DZ. Nr

41

17/18-02-2001

DIABELSKIE NASIENIE

Poniedziałek, TVP 1, 21.15
spektakl teatralny, premiera, TVP 2000, au-
tor Ivo Bresan, reż. Olga Lipińska, wyk.: Je-
rzy Kamas, Piotr Fronczewski, Wojciech Po-
kora, Grzegorz Damiński, Edyta Jungowska,
Hanna Śleszyńska, Henryk Talar, Jerzy Tu-
rek, Antonio Galdamez i in., 82 min.

Rzecz dzieje się pod koniec wieku XVIII, w dobie oświecenia. Władze prowincjonalnego, bałkańskiego miasteczka postanowiły rozwiązać narastające niepokoje społeczne, urządzając spektakularne polowanie na czarownice. Sposób sprawdzony, skuteczny i gdyby nie nadmierne apetyty urzędników plan zapewne byłby się udał. Ale broniąc się przed urojonym diabłem, ściągnięto na pomoc prawdziwego. To w telegraficznym skrócie treść sztuki Ivo Bresana (ur.1936), najczęściej wystawianego dramaturga chorwackiego, ongiś profesora uniwersytetu w Čibeniku (1960-83), później dyrektora artystycznego tutejszego teatru i Międzynarodowego Festiwalu Dziecięcego w tym mieście. Autor głośnego „Przedstawienia Hamleta we wsi Głucha Dolna” nazywa swe dramaty tragigroteskami. Rzecz jednak – jak zauważa znawca jego twórczości – „w szczególnym pojmowaniu zarówno tragedii, jak i komedii. Jesteśmy świadkami tragedii, w których nie dochodzi do katharsis; z drugiej zaś strony komedii, w których brak efektu śmiechu. Albo też, nawet jeśli się roześmiejemy, bardzo szybko pocujemy, jak nam ten śmiech lodowacieje na wargach. Pozostają przygnębienie i pustka, i uczucie utraconej etyki”. Te słowa można z powodzeniem odnieść do „sztuki w ośmiu obrazach”. Obserwując, jak etyka zamienia się w politykę czy politykierstwo, a wzniosłe idee zostają zanegowane i wykpięne, jak ci, którym powierzono „rząd dusz”, dla własnych, małych interesów i uciech nie stronią od manipulacji, rozpalania najniższych ludzkich instynktów, okrucieństwa i zbrodni – pomimo historycznego kostiumu widzimy naszą nagą rzeczywistość.